

PASTÝŘSKÝ LIST V NEJISTÉ DOBĚ – XIV.

Zdá se, že nám otrnulo.

Vlna nemoci, která se na nás nečekaně přihnala jako tsunami, se roztříštila o hranice naší země. Patrně nás to nejhorší doslova minulo či „obteklo“ – jako už tolikrát v historii. Zatím z toho vycházíme mnohem lépe, než naši jižní sousedé. Alespoň to tak na první pohled vypadá. Proto si začínáme být jistí v kramflících.

To, že nám otrnulo, usuzuji ze skutečnosti, že už si zase začínáme stěžovat: co kdo udělal blbě, jaké vedlejší motivy kdo měl, a také, že se nám docela zbláznilo počasí. Tím, co říkám, nechci tvrdit, že všechno bylo dobře, že každý jednal jako ryzí altruista a že počasí není pomatené...

Proto raději svůj pohled obrátím zpět do minulosti, neboť jsem přesvědčen o tom, že stále platí rčení *Historia magistra vitae* – historie je učitelkou života. Chci připomenout jedno velmi důležité výročí, které v tom „koronabláznění“ k naší škodě trochu zapadlo a pro aktuální starosti a strachy nám protéklo mezi prsty.

Roku 1420 v dubnu, snad 23. či 24., se narodil Jiřík z Poděbrad. Známe otce, o matce nevíme nic. Byla to neznámá šlechtična nebo jen obyčejná žena? Není nám známo ani místo narození – Hořovice, Horažďovice, Poděbrady, Bouzov...? Něco však víme jistě díky záznamům v kronikách: i v roce 1420 bylo počasí poněkud zdivočelé. Švestky rozkvetly už 20. března, v polovině dubna dozrálo obilí a v půlce května se daly na jižních svazích sklízet zralé hrozny. Nepodléhejme tedy iluzím o náhlých klimatických změnách. Zdá se, že se některé události, zejména v přírodě, v určité pravidelnosti či nepravidelnosti opakují.

Z chlapce, jehož dětství a mládí ohraničuje období jedné z největších politických, ekonomických, společenských i náboženských krizí na území Českého království, vyrostl schopný panovník. Ač neměl ideální podmínky ke vzdělání, bylo jeho úsilí a ochota učit se od zkušenějších – zejména svých moravských strýců a také od excelentního vyjednavče Hynce Ptáčka z Pirkštejna – naprosto dostačující k tomu, aby si zdárně vedl nejprve jako správce země, a později i jako král. Nutno podotknout, že se stal jediným, českou šlechtou zvoleným, králem. Ačkoli vzešel z vysoké šlechty, nepatřil k žádné skutečné královské dynastické větvi. Z pohledu tehdejší hierarchie a pravidel mohl k trůnu vzhlízet pouze z pokorného pokleku. Bouřlivé doby však do zaběhaných pravidel přinášejí nečekané, snad i ozdravné změny.

Nakonec na trůn dosáhl muž, který se projevil jako schopný hospodář, politický pragmatik a když nebylo zbylí, tak i odhodlaný válečník. K údivu přátel i nepřátel, přes všechny vnitřní nesnáze a vnější tlaky, svým neutuchajícím úsilím nakonec dokázal rozhádanou a zplundrovanou zemi navrátit k její někdejší prosperitě. A také ke křehké soudržnosti. Však byl titulován jako „král dvojího lidu“.

Na Jiříka z Poděbrad jsem si vzpomněl i proto, že naše pohnutá doba doslova volá po muži, který by dokázal najít křehké příměří mezi rozhádanými stranami a straníky, a vybarvil se jako uvážlivý správce a moudrý vedoucí.

Obávám se však, že nebude stačit Jiřík jeden, nýbrž jich bude zapotřebí mnohem více: v nejvyšší politice, státní správě, podnicích, na obcích, ale i v různých zájmových sdruženích.

Je před námi čas, kdy je potřeba zemi rychle postavit zpět na nohy. Najít společenskou rovnováhu a vypořádat se s rozvratem, zemskými škůdci, intrikány a podvodníky. A připravit se na doby, které nebudou o nic lehčí než ta, kterou jsme právě poměrně klidně prošli.

Na nás starších je, abychom se stali dobrými vzdělavateli, poručníky a průvodci těch, z nichž mohou v naší zemi vyrůst mnozí schopní „Jiřici“ – a nemusí být nutně z Poděbrad.

(K úvaze mě, mimo jiné, inspirovala i kniha Petra Hory-Hořejše – *Evropan Jiřík z Poděbrad, král do bouřlivých dob.*)

S přáním nadějných výhledů do dalších dnů
Petr Plaňanský, pastor KS Nymburk
(v Nymburce 15. 5. 2020)